

Svenska kyrkan
VISBY STIFT

INFORMATIONSTIDNING FÖR VISBY STIFT. NR 1/2015

En sommartid nu kommer

Svenska kyrkan i utlandet Kallad till Visby stift Benny är tillbaka Möt Go Go Nytt ansikte i Domkyrka Gotlands kyrkvecka Ideellt forum Ung i världsvida kyrkan

Dessutom ANNORLUNDA SOMMARTIPS KYRKJAKT NOTISER TÄVLING OCH KALENDARIUM

Sök i glädjens riktning
– Himlen är redan här
BISKOP SVEN- BERNHAR FAST HAR ORDET.

Ibland kommer glädjebudet från ett oväntat håll. Det händer att livet kommer extra nära. Att det gör det vid ett barns födelse har många av oss erfarenhet av – allt blir en stilla i en tyst och varm glädje över livets under och orden tar slut. Märkligt nog kan det hända också mitt i sorgen, vid en dödsbädd, när stillheten, närvaron och kärleken helt tar över, och allt är koncentrerat kring livets under och dess bräcklighet. Och kring allt vad vi kan få lov att betyda för varandra. Plötsligt finns glädjen, tacksamheten, sorgen och saknaden sida vid sida. Och allt är närvaro.

Sveriges förste professor i religionssociologi, Bernt Gustavsson, skrev under sin sista tid i livet en dikt som inleddes ”Som att vakna första morgonen av sommarlovet”. Barndomens känsla av oändlighet, frihet och liv den där första sommardagen – det var så han föreställde sig himmelriket. Fullt av ”blåsippor och gullivor, åtminstone i den svenska avdelningen”. Många i min generation har tagit med sig detta evangelium från hans dödsbädd som en skatt att vända tillbaka till. Guds nåd är varje morgon ny, men aldrig så ny och fräsch som sommarlovets första

INNEHÅLL

Biskopen har ordet

2

Ett resande teatersällskap

3

Ungdomar har en plats i

Svenska kyrkan i Oslo

4

Fyra nya är kalalde till Visby stift

5

Benny är tillbaka påGotland

8

Möt Gotlands Gosskör

12

Ett nytt ansikte i Domkyrkan

15

GOTLANDS KYRKVECKA

Att pratra om livet med penna

16

Att ta sin kyrka i besittning

18

Tio teser om dopet

21

Normer kring tro,sexualitet

23

Man trivs där man behövs

24

Ung i världsvida kyrkan

26

Annorlunda sommartips

30

Notiser

31

Kalendarium

32

dag – i varje fall känner vi svenskar och nordbor igen oss.

Hur ser himlen då ut? Ja, vem kan berätta annat än i antydningar. Men jag är säker på att den finns i glädjens riktning, i vårens riktning och sommarens och inte minst i barnens första sommarlovsmorgon. I kärlekens och vänskapens riktning – kanske är det inte så konstigt att även i sorgens rum kan glädjen vara påtagligt nära. Det är ju vår förmåga till vänskap och kärlek som gör att sorg och saknad finns. Det ena kan inte finnas utan det andra.

I de gamla medeltidskyrkorna och på ängarna anar vi – eller inför den till synes sköra våradonisen, som står stark mitt i stormen nere på Hoburgen. Himmelriket är nära.

Er tillgivne
+Sven-Bernhard

Foto: Jonas Valtersson

Ett resande teatersällskap i
Guds namn

Larry och Jo, ensamma i koret på Gothems kyrka, två stolar är en parkbänk, det får vi föreställa oss, men dialogen, om ensamhet och svek, den är tydlig och klar. Den engagerar. Tre korta scener spelas upp. Vi får möta Maria Magdalena och nutidsmänniskans iakttagelser. Larry och Jo har under denna gråmulna dag redan medverkat i tre gudstjänster i kyrkor på norra Gotland. Det här är sista föreställningen för den här gången. Text och foto: Lars Bäckman.

Teater i gudstjänsten? Som en predikan. Javisst!

- Jag har varit här tio gånger, säger Jo. Larry fem gånger. Och då förstår vi att Covenant players är ett ständigt återkommande teatersällskap på vår ö.

- Vi turnerar nio månader om året. Kyrkor, skolor, fängelser och äldreboenden i Skandinavien och Baltikum är vår scen, men Covenant players har verksamhet över hela världen, berättar Larry. Han och Jo är de ur gruppen som bor i Sverige. De har precis slagit sig ner i Jönåker utanför Nyköping.

- Men egentligen så ska man inte ha någon fast boende utan vara en ständigt turnerande människa, förklarar Larry lite ursäktande. Att de har så lite rekvisita som möjligt är själva tanken med deras sätt att arbeta.

- Vi vill möta människor där de är och vara så flexibla som möjligt. Vi kan uppträda överallt där människor samlas. Det är själva idén.

EN TURNERANDE RESURS i kristen kommunikation, så var tanken med gruppen när den bildades

för över 40 år sedan. I alla år har de skapat drama som berör hjärtat, sinnet och förstås själen.

- Herren är med oss och är involverad i hela vår mission, i allt från skrivandet till nu när vi står här i koret i Gothems kyrka.

I MORGON ÄR DET GYMNASIESKOLANS ELEVER i Visby som får möta Jo och Larry. Då framför de sina scener på engelska. Vad det blir burkar de bestämma rätt sent. De har flera hundra olika scener att välja på, alla på teman som berör kyrkan och samhället.

- Det är lärarna som vill att eleverna ska få träna sin engelska. Ja, det är också ett sätt för oss att nå ut med budskapet; att beröra hjärtat, sinnet och själen!

OCH HAR NI INTE HITTILLS TRÄFFAT Covenant players så kan jag nog lova – de kommer tillbaka till Gotland. De gillar Gotland; Jo tycker Gotland liknar det landskap i Devon, sydvästra England, där hon är uppväxt. Om Larry som är från USA känner igen sin barndomsmiljö vet jag inte, men han tycker om att träffa gotlänningarna och de tycker om honom. Det är klart!

Ungdomar har en plats i Svenska kyrkan i Oslo

Möt Håkan Appel, församlingspedagog i Svenska Margaretha församlingen.

Text: Lars Bäckman. Foto: privat.

Vad gör en församlingspedagog i Oslo? Här finns många unga svenskar. Kyrkan finns för dem och gör en stor insats. - Vi satsar mycket på unga vuxna, säger Håkan Appel. Och kanske är det något som länge har kännetecknat verksamheten i Svenska Margaretha församlingen i Oslo. Under andra världskriget blev kyrkan känd för "svensksuppen". Kyrkoherden Axel Webe lirkade och trixade med den tyska ockupationsmakten och kunde ta in stora sändningar av råvaror från Sverige. Grönsaker, kött och buljonger som det kokades soppa på. När verksamheten var som störst serverades dagligen över 300 000 portioner soppa till

barn och ungdomar runtom i Norge. Och det var här i Margaretha kyrkan som det började. Norska folket visade sin tacksamhet för denna insats genom att skänka fem glasmålningar att smycka de höga fönstren på kyrkans sydfasad. I DAG ÄR DET INTE HUNGRANDE barn och ungdomar som samlas i Svenska kyrkan i Oslo... Nja, fortfarande kan en anledningen till att de kommer till kyrkan handla om just mat: - Jo, vi har arrangerat kvällar med tema, att överleva i Oslo. Mat, särskilt kött är dyrt i Norge. Vi lagar mat tillsammans, lär oss och använder billiga råvaror, som grönsaker och rotfrukter. Det finns gott om marknader med billiga grönsa-

ker i staden, berättar Håkan. Håkan Appel är en av två församlingspedagoger i Svenska kyrkan i Oslo. Om ett par månader har han arbetat här i ett år och varken entusiasmen för sitt arbete eller Håkans ursprung kan man ta miste på. Östgötskan är tydlig. Håkan berättar att han tidigare arbetade som församlingspedagog i Norrköping, och nu har han fått sitt drömmjobb. OSLO ÄR ENS TOR SVENSK UNGDOMSSTAD. Här bor det omkring 50 000 svenskar. Säkert är minst tre fjärdedelar av dem under 25 år. Många kommer direkt från gymnasiet till Oslo. Det blir det första riktiga arbetet och också första egna boendet. Oftast går det bra, riktigt bra. Det är relativt lätt att få arbete, svenskar är populära, särskilt i servicebranschen. Lönerna är också höga. Men visst problem dyker upp. Här kan kyrkan göra en reell insats. - Vi har satsat en hel del på att bli kända bland unga svenskar. Svenska kyrkan vill synas och vara där de är, berättar Håkan.

En trehjulig cykel med flak, pimpad med Svenska kyrkans logga, är ett av verktygen för att göra kyrkan känd. PÅ SOMMARHALVÅRET LADDAR de upp med kaffe, kanelbullar, lite informationsmaterial och så cyklar vi iväg till de parker där svenska ungdomar brukar samlas soliga dagar. - Vi svarar på frågor och berättar om Svenska kyrkans verksamhet. Men när snön ligger vit på taken och parkerna är tomma och ödsliga, ja, då syns Håkan och hans kollegor, med kaffe och bullar vid konserter där svenska artister uppträder. Där är det alltid gott om svenskar. Självklart fanns de också utanför vallokalen i höstas när det var dags att rösta till det svenska riksdagsvalet. - Vi serverade över 1 800 bullar och kaffe, och det under en knapp vecka. Martina, Svenska kyrkans husmor, hade tillsammans med några ungdomar bakat alla bullar! Och visst kommer ungdomarna till kyrkan. Håkan menar att kyrkan blir utomlands en mer

Kaffe, gemenskap och något klokt ord i sommaroslo.

naturlig plats för människor att mötas i. Ungdomarna kommer på söndagsmässorna utan att det är något extra. Det tror Håkan handlar om att kyrkan här blir en mer naturlig del av livet. Det liv man lever långt bort från tryggheten i uppväxtstaden, med föräldrar, vänner och där allt är bekant. Livet består såväl av gemenaskap som av andlighet. Det är sådant som kyrkan kan erbjuda.

- Nej, svenska ungdomar kanske inte hungrar i Oslo, men problem dyker upp med arbete, bostäder och tyvärr förekommer det också mycket droger, berättar Håkan som dock menar att bilden av ”partyvenskar” är överdriven.

MEN ARBETSMARKNADEN ser annorlunda ut här. Det är lätt att bli lurad. Inga anställningsavtal, lönen betalas ut svart, provanställningar utan lön och helt orimliga scheman kan förekomma. Bostadsmarknaden är totalt avreglerad och det är inte ovanligt med hyresnivåer och villkor som är helt absurda. När det gäller droger så är det betydligt dyrare att köpa alkohol än tunga narkotiska preparat. Så visst behöver man någon att fråga, få stöd av eller bara en plats att träffas och umgås med andra.

- Vi samarbetar med både LO och ambassaden för att informera ungdomarna om vad som gäller. Det är uppskattat. Håkan berättar om ungdomskör och konfirmeringsgrupper, men också om quizkvällar på den svenska pizzerian alldeles intill kyrkan. Det verkar finnas att göra för en församlingspedagog i Oslo.

SVENSKA KYRKANS LOKALER är rymliga och vackra. Svensk 1920-tals arkitektur, då vi gärna såg tillbaka på klassicism men byggde modernt med äkta material; ja, kanske är det den period då vi bygger allra vackrast. Arkitekt var den välkände Lars Israel Wahlman. Vi går in för att titta på kyrksalen. Altartavlan har en av Sveriges kanske mest välkända sakrala konstnärer målat, Gunnar Thorhamn. Men glasmålningarna, de som norska staten hade skänkt till kyrkan för att församlingen serverade soppa tillhugrande ungdomar, var är de?

NÄR MASSMÖRDAREN Anders Behring Breivik utlöste sin bomb utanför regeringsbyggnaden sommaren 2011, knappt hundra meter ifrån Margaretha kyrkan, totalförstördes de fem glas-

fönstren. Glasmålningarna skadades så allvarligt att de inte gick att återställa. Den enda lilla del som klarade sprängningen var en Jesus symbol i form av en fågel. Den cirka 1,5 m höga bilden sitter nu monterad i ett av de moderna fönster som fick ersätta de gamla.

GODHETEN, SOLIDARITETEN och den tacksamhet som gåvan var ett bevis på, förstörs av det onda, intoleranta hat som Breivik visade med sina handlingar. Men Jesussymbolen klarade sig. Det är också en historia att berätta och samtala om med svenska ungdomar i Oslo. Här finns kyrkan- gemenskap och andlighet.

FAKTA

På Svenska kyrkan Oslo Norge är det i dag 13 anställda. Kyrkoherde är Per Anders Sandgren. Det finns närmare 23 000 medlemmar i församlingen och som sagt vad, här samlas en mängd ungdomar som finner en mening med kyrkan.

Biskop Sven-Bernhard ”visiterar” cykeln. Foto: Lars Bäckman.

Fyra nya är kallade till Visby stift

Söndagen den 14 juni viger biskop Sven-Bernhard fyra personer till tjänst i vår kyrka. Det är två präster och två diakoner som kommer att göra sitt första tjänsteår på Gotland eller i Svenska kyrkan i utlandet. **Text: Helena Stenhammar.**

CAMILLA PERSSON VIGS TILL DIAKON. Camilla är 48 år och kommer ursprungligen från Skåne. Hon är utbildad grundskollärare. Sedan 2007 bor hon i London tillsammans med sin familj och arbetar som diakoniasistent i Svenska kyrkan, ett arbete som hon tycker väldigt mycket om. Camilla har en gedigen erfarenhet av SKUT och hon har tidigare också arbetat för SKUT i Frankfurt am Main i Tyskland. Efter diakonvigningen i juni kommer hennes nuvarande tjänst att övergå till att bli en diakontjänst.

KATARINA GUDINGE VIGS TILL DIAKON. Katarina är 48 år, född i Stockholm men uppvuxen i Slite, på östra Gotland. Efter att ha bott både i USA och på fastlandet bor hon nu i Västerhejde tillsammans med sin familj. Hon är beteendevetare i grunden och tycker att mötet mellan människor är någonting av det mest spännande i livet. Och det är inte heller någon tillfällighet att hon i sina tidigare arbeten, på något sätt, alltid har arbetat med människor. Katarinas första tjänst kommer att bli i Norra Gotlands pastorat.

Camilla Persson, diakon, Katarina Gudinge, diakon, Benjamin Ulbricht, präst och Jael Ahlin, präst.

BENJAMIN ULBRICHT VIGS TILL PRÄST. Benjamin är 30 år, född och uppvuxen i Leipzig i Tyskland. Efter att ha tillbringat några år utomlands då han bland annat bodde i Taizé läste han största delen av sin utbildning i Lund men kompletterade även med kurser i Jerusalem, Uppsala och Göteborg. Benjamins fru är från Vamlingbo och det är till hennes hemtrakter som familjen nu återvänder. Familjen har två små barn och mycket av hans tid upptas av detta. Annars så är musik och allt som rör trädgård två stora intressen. Benjamin kommer att vara pastorsadjunkt i Høburgs församling men kommer också att tjänstgöra på andra delar av Sudret.

JAEHLIN VIGS TILL PRÄST. Jael är 41 år och har bott på Gotland sedan 1999. Hon har tidigare arbetat som journalist och fotograf men har de senaste åren studerat teologi på distans via Uppsala och Umeå universitet. Efter att ha bott i Stockholm i två år ser Yael nu fram emot att få komma tillbaka till Gotland. Gotland innebär livskvalitet, berättar hon och människorna här är omhändertagande. Sitt första år kommer Yael att göra som pastorsadjunkt i Klinte pastorat. Tillsammans med sin familj kommer hon då att bo i Sanda prästgård.

Benny är tillbaka på Gotland

Kanske handlar det om att komma tillbaka, att återvända till en tid som flytt och på sätt och vis sluta en cirkel, vem vet. Benny Helgesson är i varje fall tillbaka på Gotland och en kyrkoherdetjänst i Garde pastorat. Men det är ett annat Gotland än det han upplevde för nästan 30 år sedan. **Text och foto: Lars Bäckman**

Jag möter Benny Helgesson i Garde prästgård. Våren har kommit. Prästgårdens gräsmatta blommar för fullt av vårlök och scilla. Det är en vacker boning, mellan kyrkan och en porlande bäck genom ett gotlandsänge på andra sidan. I trädgården har det röjts och rabatterna är ny-grävda.

- Jo, jag tycker om att arbeta, och så klart, njuta av trädgården, säger Benny och visar nya planteringar och plantor som han har dragit upp som snart ska ner i jord.

PRÄSTGÅRDEN HAR STÅTT TOM i ett par år innan Benny flyttade in. Klockarna har hållit gräset i shack, men rabatterna har växt igen. Men nu har någon börjat rensa och röja. Solen skiner, men vinden är kall, så vi går in i köket där det luktar gott av nybakade bullar.

- Jag brukar baka bullar då och då, det är bra att ha i frysen när det kommer besökare.

Benny Helgesson är tillbaka på Gotland. Det var här allting egentligen började. 1986 prästvigdes han i Visby domkyrka och på det följde fyra år som präst i Öja pastorat.

- Jag hade varit på en retreat här i grannsocknen, på Stiftsgården i Alskog. Gotland gjorde intryck på mig, så när det var dags att önska stift att viga i så blev det Gotland, konstaterar Benny. Sommarpraktiken gjorde han i Hoburgs församling hos kyrkoherde Johannes Siltberg och bodde hos Anders Jernberg, som då ännu inte hade prästvigts. Det blev en sommar som betytt mycket för Benny.

- Anders och jag har sedan dess hållit kontakt. Nu ses vi då och då och läser nytestamentliga texter på grekiska; för att hålla igång språket, berättar Benny som innan han bestämde sig för prästyrket hade pluggat grekiska och hebreiska och också hunnit arbetat ett antal år som ama-

nuens på religionshistoriska institutionen Lunds universitet.

Som sagt vad. Det blev fyra år i Öja prästgård med stor familj och många fina upplevelser och minnen att bära med sig. Gotland blev också för familjen det självklara semester målet i många år.

- Åren i Öja var våra bästa år. I församlingen fanns det så många vänliga och glada människor. Det hängde ofta grönsaker på dörren till prästgården och sockenborna var snabba med att erbjuda sig att hjälpa till när de såg att det behövdes. Jag lärde mig tycka om det gotländska kynnet, säger Benny som förklarar det med att det är att vara orädd, våga säga vad man tycker och utstrålar en stor trygg stolthet. Det är människor man kan lita på.

MEN EFTER FYRÅ ÅR BLEV DET TROTS ALLT flytt till fastlandet och en viss rotlöshet. Benny har arbetat i ett antal församlingar; från Härnösand och Leksand i norr till Nice i söder och ett treårigt förordnande som kyrkoherde i SKUT.

- Jag har under mina snart 30 år som präst verkligen hunnit med att se kyrkans alla verksamheter. Från stor domkyrkoförsamling till små landsbygdsförsamlingar, och så Nice, konstaterar Benny och menar att nyfikenhet och önskan att få uppleva olika församlingar och uppdrag, har varit drivkraften. Men innerst inne har det nog funnits en längtan tillbaka till att arbeta nära en liten församling, så som i Hoburg. Så när han till sist blev som han säger, "skrivbordspräst" i Stockholms stift med i stort sett bara administrativa uppgifter och i bästa fall gudstjänst var femte vecka; till på köpet med ett par timmars resväg, ja då insåg Benny att han helst ville avsluta sin karriär som en riktig församlingspräst i en mindre församling. När annonsen om kyrkoherdetjänst i Garde dök upp i Kyrkans tidning tvekade inte Benny som då också var nyskild. Det har nu gått sex månader sedan Benny tillträdde sin tjänst. Julen har passerat och den mörka dystra vintern som i år nästan blev helt snöfri är ett minne blott. Benny har kommit in i jobbet och hittat sina rutiner.

- Det gäller att ha en strategi för kyrklivet i sin församling. Garde är en liten församling; en präst, en kantor på halvtid, en klockare och på

sommarhalvåret har vi ytterligare en klockare. Det är allt. Men vi har fem kyrkor och 850 medlemmar. Dem vill vi ta hand om.

Jag vill fira gudstjänst med dem som vill och göra det på ett bra sätt, säger Benny och menar att den gamla högmässan håller.

”det gotländska kynnet, är att vara orädd, våga säga vad man tycker och utstrålar en stor trygg stolthet. Det är människor man kan lita på.”

EFTER NÄSTAN 30 ÅR I PRÄSTYRKET så erkänner Benny att han är lite trött på att hitta på saker.

Vi har i mångt och mycket blivit en verksamhetskyrka som hela tiden söker nya vägar. Ibland blir det bra, men i förhållande till den kraft och energi man

lägger ner, så är frågan om det är värt det. Men man kan inte dra tiden tillbaka eller stiga ned i samma flod två gånger. Gotland, ja förresten den svenska landsbygden har förändrats. Vi

Ett vackert bemålat sakramentskåp i Garde kyrka.

konstaterar att det har blivit mörkare på landsbygden sedan 1990-talet då Benny senast bodde på Gotland. Lanthandlarna har i stort sett försvunnit. Det är stormarknaderna i staden som gäller. Antalet gårdar minskar med ett 50-tal per år och de som blir kvar blir bara större och större. Många hus har blivit sommarhus och barnfamiljerna färre. Och självklart försvinner många av byskolorna. Men inte i Gardå, där ligger en stor relativt nybyggd skola intill kyrkan.

- Jag hade knappt hunnit installera mig förrän en av lärarna kom och frågade om jag kunde hålla en julotta med barnen. Och visst ställde jag upp på det. Benny förklarar det goda samarbetet han har med skolan med att hans företrädare, Patrik Ahlmark, hade byggt upp en bra relation med lärare och elever, inte minst efter den sorgliga branden 2009, då skolhuset brann ner till grunden.

DET ÄR GLEST I KYRKBÄNKARNA på söndagsgudstjänsterna. Därför har Benny i vinter ”knackat på” i husen i Gardå, eller vara med vid andra tillfällen som bjuds, för att på så vis lära känna församlingsborna. Det gäller att ta till vara på möjligheterna att vara kyrka kring köksbordet till vardags.

”Det gäller att ta till vara på möjligheterna att vara kyrka kring köksbordet” till vardags”

- Ibland möts man av öppna famnen och ibland bara med förvåning. Men jag förklarar att jag vill se vilka som bor i husen och att jag som ny kyrkoherde vill knyta så många kontakter som möjligt. Det här har varit bra för mig. Jag har lärt mig massor och träffat många positiva

människor. Men prästen är inte lika självklar i dag som för 25 år sedan. Kyrkan har på många håll tappat sin position på landsbygden. För de äldre var kyrkan en självklarhet. Här firades gudstjänster och familjehögtider i glädje och i sorg. Livet ser annorlunda ut för många i dag. En ny generation har kommit med nya vanor och traditioner. Så visst kan han förstå att en 70 åring dam blir lite reserverad om han knackar på. Det gäller då att kunna känna in och absolut inte tränga sig på. Jag är ju inte ute för att omvända, utan för att lära känna människorna i grannskapet.

Kören i Gardå är vilande. Kanske startar den igen. I Saltsjö-Boo där han arbetade som kyrkoherde hade man 12 körer. Det är ett annat arbete att vara på landsbygd än i expansivt medelklassområde.

- Jag har ett enkelt och bra samarbete med Emil Stenhammar i Burs pastorat och Anders Jernberg i Fardhem. I Burs finns också kör och två barnkörer. Vi samarbetar och stöttar varandra på ett enkelt sätt, utan att skicka räkningar mellan församlingarna.

Artikeln fortsätter på nästa sida...

Trädgård är ett av Bennys intressen. Plantor som snart ska ner i jorden.

KAFFET ÄR URDRUCKET. Ett antal nybakade goda bullar är uppätta och vi går en runda i den vackra men lite ödsliga prästgården. Benny flyttade från en två i centrala Stockholm, så det är inte helt enkelt att fylla upp det närmare 300 m2 stora huset. Men han uppskattar rymden och känner ingen direkt stress att fylla huset med möbler. Däremot är trädgården ett aktuellt och pågående projekt.

- Jo jag älskar att njuta av en vacker trädgård, förklarar Benny när han visar runt bland nyplanterade rosor och grävda rabatter där det snart kommer att vara full blomning.

TRÄDGÅRD OCH FJÄLLVANDRING är två av Bennys fritidsintressen. Och så har han börjat skåda fågel. Skaffat en bra tubkikare och varit ute en del längst med kusterna. Men när han tar upp fjällen och talar om Sarek, och om att få gå ensam med

ett litet tält, ja, då ser Bennys riktigt lycklig ut; ”Det är min pilgrimsvandring”. Kanske är det just fjällens storslagenhet och oändliga rymd som han också hittar vid de gotländska kusterna och som gör att han trivs och känner att han har äntligen kommit hem. Hit till Gotland där han för nästan 30 år sedan hade sitt första prästjobb. Visst är det så, men här kan jag bara gå ut över tomten och genom den medeltida stigluckan så är jag i min kyrka, säger Benny och pekar ut prästporten. Församlingen bor inom ett par mils radie. Jag är församlingspräst med ett bra kyrkoråd. I Stockholm hade jag 60 minuters resa till min kyrka! Det är skillnad det. Och så de gotländska kyrkorna. Man blir bortskämd med att få arbeta i så vackra kyrkor som vi har här på Gotland. Här vill jag stanna, även om det är ett lite annat Gotland än då – på 1980-talet!

Ny kontaktperson för kyrkans arbete mot sexuella övergrepp

Inom kyrkan finns ett nätverk av kontaktpersoner, en kvinna och en man i varje stift, som lyssnar, ger stöd och förmedlar kontakt till myndigheter och organisationer.

I Visby stift är det Camilla Vallhagen och Håkan Jonsson som för närvarande har detta uppdrag. I och med juni månads utgång slutar Håkan Jonsson i detta uppdrag och efterträds av stiftsadjunkten Bimbi Ollberg.

Ett varmt tack till Håkan för alla goda insatser och välkommen Bimbi in i ditt nya uppdrag.

+Sven-Bernhard

Bimbi Ollberg tar över efter Håkan Jonsson. Foto: Bildvision.

Möt GoGo - Gotlands Gosskör

Alldeles invid Stiftsgården i Rättvik breder sjön Siljan ut sig. Nere vid bryggan trotsar ett tjugotal killar det fortfarande kalla vattnet och vågar årets första dopp i majsolen. Om en stund ska de iväg och träna med olika sångpedagoger inför den stora gosskörskonserten i Falu kyrka på söndag. Mendelssohn, Händel och psalmer ska uppföras inför en stor publik.

Text och foto: Marianne Westerlund

Tvåhundra unga körsångare från hela landet finns på plats här i Rättvik för att dela i årets upplaga av Gosskörfestivalen. Svenska Kyrkan ansvarar för arrangemanget och körerna kommer från hela landet. Under fyra dagar ska pojkarna som är mellan sju och sjutton år träna sång tillsammans i olika grupper som leds av duktiga sångpedagoger. På festivalen finns de stora gosskörerna från Uppsala och Stockholm representerade, men även körer från mindre orter i landet. GoGo – Gotlands gosskör finns på plats med sin ledare Britta Rödlund, som startade kören för sex år sedan.

– Det är femte året vi är här och det är lika fantastiskt varje år, utbrister Britta under en pratstund på bryggan.

– På små orter har gosskörerna inte så många medlemmar, så det blir en stor upplevelse för pojkarna att sjunga så många tillsammans.

Programmet är späckat. Sångövningar, kvällskonserter, spex och soloframträdanden avverkas i rask följd. I pauserna spelar killarna fotboll, eller hänger med varandra framför något spel. Men, framförallt har de roligt! Dagarna avslutas på gräsplanen invid Siljan med fika, bön och kvällssalm.

HEMMA PÅ GOTLAND IGEN. Det är torsdag eftermiddag och snart dags för GoGo:s körövning på Solbergaskolan. En efter en släntrar killarna in i aulan. I korridoren står en tioåring klistrad fram-

för mobilen, en tonåring hänger över matteläxan. Inne i aulan sitter Margareta Backlund, mest kallad Kör-Mormor beredd vid pianot. Snart ligger spridda rygsäckar och jackor lite varstans på stolar och golv. Fortfarande är grabbarna lite hängiga och slängiga efter skolan, småsnackar med varandra, men snart sitter alla på sina platser. Britta anländer.

– Hej, allihop! Repetition om två minuter! Har alla sina noter?

Efter en stunds uppvärmning är det dags att öva in "Hooked on a feeling", som ska uppföras på

den stundande vårkonserten i Almedalsbiblioteket.

Efter timmen får Britta och jag ännu en pratstund. Britta arbetar som musiklärare och har jobbat med barn och barnkörers i många, många år. Innan hon sparkade igång GoGo hade det aldrig funnits en gosskör på Gotland. Typen av kör är överhuvudtaget en ganska ovanlig företeelse i Sverige. Så är det inte utomlands, framför allt inte i England och Tyskland, där gosskörers funnits i många hundra år. En av världens äldsta är Thomanerchor, som grundades i Leipzig för 800 år sedan. Kören har beundrare världen över. När de 92 pojkarna mellan nio och 18 år turnerar i Amerika, Japan eller Australien behandlas de som rockstjärnor. För 500 år sedan hette deras körledare Johan Sebastian Bach. Kanske är det ändå i England man hittar de flesta gosskörerna. Westminster Abbeys har anor ända från år 1170.

– Upp till tio års ålder sjunger både flickor och pojkar i kör, men sedan slutar pojkarna. Det ville jag göra något åt, säger Britta som svar på min fråga varför hon startade GoGo.

– Fotboll och annan idrott är jättebra, men

grabbar behöver vistas i olika miljöer. Britta berättar inlevelsefullt om hur pojkarna älskar att bara vara det där gänget med grabbar som sjunger ihop, som har kul tillsammans, som upptäcker ett behov de oftast inte känt till. Men sång är inte bara roligt utan också nyttigt. Ett svenskt forskningsteam på Sahlgrenska Universitetssjukhuset har påvisat att sjunga i kör kan vara rena hälsokuren. Sång är bra för andningen, för kroppens syresättning, för hjärta och lungor – och inte minst för humöret!

GO GO TILLHÖR I DAG STENKUMLA PASTORAT, eftersom Britta utöver sin lärartjänst på gymnasiet är deltidsanställd som körledare inom kyrkan. Men, understryker hon, man behöver inte vara en fullfjädrad sångare för att få vara med i kören.

- Man kanske tror att man måste kunna sjunga redan innan man kommer till oss, men så är det inte. Alla som vill får vara med!

Gosskören sjunger både sakral och profan musik, uppträder både i kyrkan och på firmafester. På min fråga om det går bra att hyra gosskören, svarar Britta med ett entusiastiskt ja! GoGo är till skillnad från landets andra gosskörer tämligen okänd och därmed i behov av pengar. Uppsala domkyrka kan exempelvis stödja sin gosskör med helt andra medel än lilla Stenkyrka pastorat, även om man där gör ett nog så gott arbete.

- Visby stift stöttar oss. Men fortfarande är vi beroende av föräldrarnas stöd.

Det finns många håll att stoppa slantar i. GoGo har låtit trycka upp T-shirts med körens logga, och man skulle gärna vilja köpa in både tröjor och mer ståndsmässig klädsel till uppträdanden. Man försöker att hitta sponsorer, men tyvärr är det så att många företag väljer att enbart stötta idrottsklubbar. Traditionen att åka till Rättvik vill man hålla vid liv. Men visst vore det fantastiskt om GoGo precis som landets stora gosskörer kunde få ge sig i väg på längre resor. En dröm vore att resa till Frankrike, Tyskland eller England och uppträda.

- Men att se de här pojkarna sjunga varje vecka, att se hur glada de blir av sången, hur de ramlar nerför trapporna och leker med akustiken och sina röster, det är värt allt!

Britta Rödland håller ihop kören med grabbar i blandad ålder.

Ett nytt ungt ansikte i Domkyrkan

Embla Asklöf, ungdomsassistenta i Visby domkyrkoförsamling.

Text: Helena Stenhammar. Foto: Lars Bäckman.

Embla tog studenten 2014 och har sedan september en projektanställning som ungdomsassistenta i domkyrkoförsamlingen. Det innebär att hon är en del av arbetslaget kring konfirmand och ungdomsverksamheten. Embla beskriver själv sitt arbete som mycket varierande och roligt och ingenting som går att tröttna på. Att arbeta med ungdomar är bland det roligaste som finns. Embla kom själv in i kyrkans verksamhet genom teatergruppen i Visborgskyrkan när hon gick i sjuan och att få jobba som ungdomsassistenta har varit hennes dröm sedan konfirmandtiden.

Som ungdomsassistenta får hon verkligen användning för sin kreativitet, hon får ta eget ansvar och hon känner att det hon gör betyder någonting. Det som från början var tänkt som ett ettårigt projekt har nu förlängts med ytterligare ett år och vi kommer därför att få se Embla i domkyrkans arbetslag även under nästa läsår.

Emblas framtidsplaner, som de ser ut nu, är sedan att studera för att så småningom bli gymnasielärare. Tiden i domkyrkoförsamlingen är utmärkt som en paus mellan gymnasiet och fortsatta studier.

Embla Asklöf utanför sin arbetsplats vid Visby domkyrka.

GOTLANDS KYRKVECKA 2015 – årets huvudinspiratörer

Tänk kreativt. Hur kan man presentera sig själv genoimon en bit folie?

Tommie Sewón- Att prata om livet med en penna

Först ut bland årets huvudinspiratörer var Tommie Sewón, poet, musiker och skrivcoach verksam framför allt i Fryshuset i Sofia församling i Stockholm. Hans drivkraft och motto är att alla kan skriva.

Text: Rebecca Kinnander. Foto: Lars Bäckman.

- Du känner, du tänker, du pratar alltså kan du skriva! Som människa är man en livets berättelse och i skrivandet kan du hitta sätt att bli tydligare för dig själv och andra. Det är bara du som kan berätta din berättelse ta den chansen!

SKRIVANDET HAR ALLTID VARIT CENTRALT i Tommies liv. Under uppväxten flyttade hans familj mycket och Tommie fick lära sig att hela tiden anpassa sig till nya miljöer vilket tränade honom att iaktta, försöka förstå och läsa av situationer och människor. Detta betraktande ledde till lusten att skriva för att göra livet

tydligare och hans skrivbok blev som en kompis. Han visar en bild på sin dotter Elvira, 5 år, med en penna i handen. När han en gång frågade Elvira vad hon skulle rita svarade hon; jag ska rita nåt jag aldrig har sett förut! - Hon är en lärare för mig. Hon inspirerar mig att hitta det intuitiva, kontakten med något som är större än jag själv, det andliga, kanske Gud? Det känns som hämningarna blir fler ju äldre vi blir. Att hitta barnet inom sig är så befriande.

Första gången Tommie upptäckte att hans skrivande bar var när han in unga år träffade

en präst som såg hans passion och bad honom börja jobba med skrivargrupper i Ungdomens hus - Unga poeters sällskap föddes. - Vi trodde att det här skulle bli en grupp av unga inåtvända tjejer men den första som dök upp var en kille som blev jagad av ett gäng och bokstavligen flydde in i kyrkan. Kring den här killen byggdes en skrivgrupp med 10 tuffa killar som så småningom också lockade tjejer in i gruppen. - Det låter som en film, nästan romantiskt! Men ni ska veta att det tog tid att få igång det här arbetet, det krävdes mycket tålamod.

-Vi skapar tydliga ramar och riter kring träffarna, när han berättar vidare om hur han jobbar. Att veta vad som ska hända är bra för alla människor, för både diagnostiserade och normalstörda, säger han med glimten i ögat. Och sjåsa inte upp uppläsandet utan gör det bara helt naturligt, nu läser vi och om någon inte vill så är det helt ok!

Ställa frågor

Alla har inte så lätt att fokusera och Tommie ger ett exempel på en kille som absolut inte kunde få ner någonting på papper. Då började Tommie ställa frågor till honom;

Hur mår du?

- det är lugnt.

Vad gör du?

- Inge speciellt, bara chillar.

Vad gillar du med att det är lugnt?

-Inge tjafs, inge bråk, inga läxor.

Finns det något negativt med att det är lugnt?

-Händer aldrig något.

Vad önskar du skulle hända?

- Jag önskar att skolan typ sprängdes i bitar och cashen regna ner, så skulle jag dra typ till Florida och aldrig komma hem mer!

- När jag sedan läser upp det han svarat, i diktform, då blir det stort! Det är viktigt att du själv deltar i övningarna, att du utsätter dig själv för det som du vill utsätta andra för. Och tacka alltid när någon har framfört något.

Tommie förmedlar glädje.

Låna av andra

- Vi får alla ställa oss i en tradition som lånar friskt ur källor som vi inspireras av, alla gör det! Bob Dylan gör det! När det går igenom oss, våra kroppar, vår historia, så formas det till något nytt.

Tommie leder oss i en övning med Psaltaren. Vi får stryka under ord vi fastnar för, ord som väcker något inom oss.

- Finns det några ord just idag som sticker ut och berör? Sno, härma, skapa nytt! Krångla inte till det, gör det enkelt - eller svårt, om du vill! Du bestämmer!

Alla skriver med liv och lust och någon läser upp sitt alster;

Mitt hjärta brusar av sång, flödar av ljuvligt tal till din ära. Jag gläds åt dina strängars klang, din flod vars strömmar genomsköljer och renar min själ.

Tommie avslutar med att påminna om orden han inledde med; att varje människa är en berättelse.

-När du har funnit stigen bakom snären, berätta om den. Inte vart den leder, bara att den finns. Eller varför inte berätta något du aldrig har hört förut?!

För mer inspiration, läs Tommies bok: Prata om livet med en penna.

www.tommiesewon.se

GOTLANDS KYRKVECKA 2015 – årets huvudinspiratörer

Britt-Marie Frisell - Jag vill hjälpa unga att ta sin kyrka i besittning

Text: Rebecca Kinnander. Foto: Lars Bäckman.

Församlingspedagogen och konfirmandkonsulent Britt-Marie Frisell i Härnösands stift blev utsedd till Årets förnyare i Svenska kyrkan 2014. Utmärkelsen får hon för sitt mångåriga arbete med att skapa plats åt unga människors engagemang i kyrkan.

”En av Britt-Marie Frisells stora tillgångar är att hon ständigt räknar med unga människors kompetens och gör det möjligt för unga ledare att växa och hitta ett uppdrag i kyrkan” hette det bland annat i juryns motivering förra året.

Britt-Marie är församlingspedagog och har sedan 21 år tillbaka en tjänst om konfirmandkonsulent på Härnösands stiftskansli där hon fick chansen och utmaningen att också vara med och ta fram ett utbildningsmaterial för unga ledare. Den första kullen på 17 ungdomar började för 16 år sedan. I år är det 700 ungdomar som påbörjar utbildningen runt om i Härnösands stift. Men det hela började strax efter Britt-Maries konfirmation, när någon ställde en fråga till henne; vill du vara med?

- Och jag svarade ja! Det är vårt ansvar att ställa

den frågan till alla ungdomar, hela tiden, poängterar Britt-Marie. Det är det absolut viktigaste vi kan göra. Ja-svaren kommer.

De unga konfirmandledarna är nycklarna till en mängd saker som vi längtar efter och behöver i vår kyrka. Och Britt-Marie själv använder sig av just nycklar i sin pedagogik för att inspirera till ett framgångsrikt arbete med ungdomar.

Tro

- Det är viktigt att aldrig ställa krav på tro utan man måste få möjlighet att finnas där både i tro, tvivel och tystnad. Tro har aldrig varit ett mått på hur bra ledare man är. Vi måste lita på att de här ungdomarna aldrig skulle dyka upp om det inte fanns ett uns av tro. Jag själv fick t o m säga att jag inte tror, min mun sa det då. Men jag fick fortsätta att vara ledare. Först vid 22 års ålder kunde jag säga det. Tänk om någon hade sållat bort mig! Ingen kan bedöma graden av hur kristen man är, ingen kan mäta din nivå av tro – det är en sak mellan dig och Gud.

Delaktighet

- Det har under 10 år pågått en studie med djupintervjuer av unga ledare, deras väg från konfirmander till ledare. De flesta svarar att gemenskap och delaktighet är det mest centrala.

Kvalitet

Det finns två saker som garanterar kvalitet i arbetet med konfirmander:

1. Att unga ledare finns med, ju fler desto bättre
2. Lägerdygn

- Kvaliteten på konfirmationsläsning hänger faktiskt här delvis på kvantitet, och då menar Britt-Marie att ju fler unga ledare som finns med i konfirmandgrupperna ju mer stimulerande för konfirmanderna. Jag skulle aldrig ha en konfirmandgrupp utan unga ledare! Och när det gäller rekrytering av unga ledare ska ALLA få frågan. Vem är jag att välja ut? Kring några har vi ibland tänkt ”oj oj, hur ska det här gå?” och det har ofta visat sig att de har blivit de starkast lysande stjärnorna bland ledarna.

Lust

- Lust är en stark drivkraft, lust är glädje som föder engagemang och viljan att vara med. Lust hjälper mig att orka. Unga ledare skapar lust!

Unga har också en förmåga att se igenom en annan människa, fortsätter Britt-Marie. Det är en egenskap vi ofta förlorar med stigande ålder. Ungdomar ser tydligt om du är där med ditt engagemang och din lust, de märker tydligt om du verkligen är där för att dela tro och liv, om du är närvarande och har fokus. Och det måste få kännas att det verkligen är på riktigt. Blir det inte bra är det vi som inte har rustat dem tillräckligt.

Mod

Britt-Marie visar ett Youtubeklipp med den samiska sångerskan Sofia Janouk där hon sjunger ”Snölejoninna”. Britt-Marie är själv same och har jobbat mycket med unga samiska kristna. Sofia Janouk ingjuter mod i samiska ungdomar, hon vågar säga det som ingen annan säger.

- Det finns många sätt att vara modig på. Som vuxen måste jag ha mod att släppa taget, våga tro att Gud bär. Vi har ett ansvar när det gäller kyrkans konfirmandarbete, att styra upp det mot ett mål; ”att visa på Svenska kyrkans tro och liv”. Så vad är Svenska kyrkans tro och liv? Skulle vi kunna enas om det? Nej, vi behöver vila i att varje döpt människa bär med sig en erfarenhet av Gud. Din erfarenhet du bär med dig in i livets pussel är precis lika viktig som min. Jag är inte den största pusselbiten! Det krävs mot att dela på uppdraget att dela evangelium. Har vi modet att låta Gud verka?

Möjlighet och perspektiv

- Ungdomar i 20-årsåldern är för konfirmanderna vuxna och för oss äldre utgör de en viktig bro till konfirmanderna, ger oss möjlighet att förstå bättre. Dessutom utmanar de oss till att aldrig stå till och ”bevara”. Livet självt är rörelse och jag tror att vi vill vara en kyrka i rörelse, jag tror vi vill framåt. Ungdomarna ger oss möjlighet och perspektiv med sin ”ingångar” till konfirmanderna. Vi äldre har inte en möjlighet att hänga med i det nya, vi behöver inte heller göra det eller kunna allt.

Livserfarenhet och ansvarstagande

- I undersökningen visar det sig att vara ung ledare i många fall lett till att man fortsatt att utbilda sig i ledarskap, ofta till arbete med ungdomar. En ovärderlig erfarenhet för livet och för att växa i tro.

Frivillighet

- Frivillighet måste få ta tid och det måste finnas människor som är beredda samordna och ta ideella i anspråk. Det handlar inte bara om att få dela ut psalmböcker och servera våfflor. De ska få vara med hela vägen; handla, göra smet och grädda våfflorna. Man växer själv i arbetet med unga frivilliga och inte visste jag att det här var svaret på den ständiga frågan ”hur ska församlingen växa och utvecklas?”

Rekrytering

- Det viktigaste motivet till att ungdomar vill konfirmera sig är att de hör talas om att det är roligt! Och nu har vi börjat höra att unga vill konfirmera sig därför att de vill få möjlighet till att bli unga ledare. Det känns fantastiskt roligt.

Att vara kyrka är att bygga kyrka

De unga ska få ta sin kyrka i besittning, det är deras kyrka lika mycket som de vuxnas. Det är vi som är kyrkan, oavsett ålder.

Liv, växande och förnyelse

- Det här är en livskurs, en identitetskurs. Tredje året gör vi en ”livsresa”, till Polen (barnhem), Assisi (pilgrim) Jerusalem (mångreligiositet), Iona

(ekumenik) eller Nordnorge (klimatfrågor). Ungdomarna växer som människor, som kyrkomedlemmar.

- Om vi stagnerar och bara bevarar då ruttnar kyrkan, då lägger vi in backen och ett trötthetsskimmer breder ut sig. Det är jobbigt att vara i förnyelse, men ingen har väl sagt att det ska vara enkelt!? Tradition däremot är något levande, inte ett museum. Konfirmation är tradition men kanske vi ska göra konfirmationen till kyrkoårets absolut viktigaste fest?!

- Gudstjänstlivet måste också få vara i utveckling, det handlar om mötet mellan Gud och människa. Vi behöver ständigt hitta nya former för att det mötet ska ske.

Framtid

- Framför allt är vi i NUET, och gläds åt alla som vill vara med NU! Men hur kan vi jobba för att unga också blir förtroendevalda?

Britta-Marie avrundar sitt föredrag med frågan om vi är beredda på att ställa frågan ”Vill du vara med?” Vill vi se möjligheterna och bredda vägen för ungdomar att ta sin kyrka i besittning?

- Jag kommer i alla fall att förvalta den här frågan, ända in i döden!

Glad ungdomsverksamhet som samlar samman gruppen i Visby domkyrka. Foto: Pia Toftenius.

Anna Karin Hammar
Kyrkans kallelse till sin samtid
- tio teser om dopet

Text: Rebecca Kinnander Foto: Mattias Wahlgren

Anna Karin Hammar, präst och teol. dr. i systematisk teologi, arbetar som stiftsadjunkt med själavårdsfrågor i Uppsala stift. Hon är initiativtagare till Teologifestivalen som går av stapeln i Uppsala vartannat år. Anna Karin har nyligen skrivit en avhandling om dopet i form av tio teser. Om dessa handlade lördagens seminarium under Kyrkveckan.

1. Dopet som nåd – vi är alla tiggare

- Idag blir människor oroliga över alla tiggare på våra gator. Människor reagerar starkt och vi agerar på olika sätt. Det är som om det direkta behovet av omsorg som tiggarna uttrycker, att vara beroende av andra, väcker ångest hos en del av oss. Tiggarna kastar ett nytt ljus över det som Martin Luther sa sista dagen i livet; ”Vi är tiggare. Det är sant”. Tiggarna exponerar sitt beroende och utmanar vår prestationskultur.

- Dopet som nåd – vi har ingenting att meritera oss med, livet är en gåva och vi är beroende av varandra och av Guds nåd och omsorg för varje andetag.

2. Dopet som hållbar gemenskap

- Vi delar ett enda vatten, en enda gemenskap av liv. Vatten är en förutsättning för liv på jorden och vatten förenar mänskligt liv, ja allt liv över huvudet taget. I dag lever vi i avförtrollningen av världen, enligt Weber. Den avförtrollningen sammanfaller med industrialiseringen. Moderniseringen har verkligen att Janusansikte - självklart har mycket gott kommit med utvecklingen, men vi tär på skapelsen. Vi har en ohållbar livsstil som har med avförtrollningen att göra – ”världen har slutat sjunga”- och då kan man göra vad man vill med den. Låt världen börja sjunga igen, låt oss bejaka vår längtan efter att hålla livet för heligt!

- Befrielse-teologen Wesley har 4 källor till att skapa teologi: bibel, tradition, erfarenhet och sunt förnuft. I vår kyrka blir det antingen erfarenhet eller så blir det bibel och tradition och så lämnar vi förnuft och erfarenhet åt sidan. Dessa måste komma i samspel med varandra. Idag skulle jag dessutom vilja lägga till intuitionen. Vi vet idag att förnuft och intuition hör ihop.

- Om dopet ska kunna bli en utmaning i vår

samtid ska vi lyfta fram det vatten som strömmar fram i dopet. Det är kyrkans materialitet som strömmar fram mitt i det andliga. Hur kan dopet bli en inspiration till att värna skapelsen?

3. Dopet som livsuppgift

- I dopet blir vi kallade att vara Jesu lärjungar. Dopet har en allmänmänsklig sida som förenar oss med allt och alla. Du kallas till att vara Kristi medvandrare och vän och Kristi ande i oss är en källa av ständigt porlande friskt vatten.

4. Dopet som paradox

- Att dagligen dö och uppstå med Kristus. Vi säger ”genom död till liv” och lyfter därmed fram Jesu liv som ett livsmönster. Många gamla dopgravarna är ju byggda i korsform.

Någon har myntat ”lagen om vetekornet” (vetekornet som faller i jorden och dör men som växer upp och ger rik skörd) men var kommer det ifrån? Jag tycker det ett felaktigt sätt att tolka lidande och död som Guds vilja. Jo, man kan säga det om sig själv och sitt eget liv, men säger man det om andra uttrycker det brist på solidaritet.

- I Johannes 10 står det, ”jag har kommit för att ni ska ha liv, liv i överflöd”. Kristus ger liv trots döden. Det lilla ordet ”trots” har väldigt stor betydelse och jag skulle önska att vi från och med idag säger vetekornets paradox istället för vetekornets lag.

5. Dopet som syndernas förlåtelse

- Vad säger erkännandet av syndernas förlåtelse? Jo, att människan har både dag- och nattsida. Att förneka att människan har en nattsida är livsfarligt. (Psykoanalysen blev förbjuden Hitler-tyskland) Människan är inte perfekt och vi behöver försonas med oss själva och med varandra. Vi döps in i ett grundmönster; att alltid ha en nybörjarens anda. Vi är ofullkomliga och i dopet övar vi oss i att alltid vara nybörjare, vi får bejaka nåden att få börja om, varje stund. Det vet vi som har jobbat med 12-stegsrörelsen. Femte steget handlar om bikten; att få sätta punkt och gå vidare med Guds välsignelse.

6. Dopet som frihetens gåva

- Dopet är en initiation till att bli en Guds medskapare i världen. Att leva i samspel med den innersta skapande kraften där Guds ande i frihet får vandra nya vägar. Att leva livet ledd av Anden är en frihetens gåva. Anden är vår inre kompass, en Guds GPS. Jag tror inte allt är förutbestämt, som en gammal karta, nej liv är förändring och vardande, kreativitet och fantasi! Anden hjälper oss att göra val.

- Men frihet är det vi fruktar mest, säger teologen Gustav Vingren, att vara på djupet fria att välja.

7. Dopet som kärlek, i treenighetens kärleksström

- Dopet är en manifestation av den genomströmmande kärleken, en epifani. Jag ser dopet som ett berg som går i dagen, en källåder som brister fram i det fria för att manifestera Guds kärlek. Dopet uppenbarar att vi är Guds barn, vi blir inte Guds barn i dopet. Vi är alla, redan i moderlivet, Guds älskade barn i världen.

8. Dopet som kyrkport

- Kyrkan är det enda rum i tillvaron där sorg är tillåten, det måste få finnas ett sådant rum i världen. Vi är en gemenskap av sårbara. ”Människan är i grunden varken ond eller god”, säger den brasilianska feminist- och frihetsteologen Ivone Gebara, med filosofen Paul Riceurs ord, ”människan är fragil”.

- Vi står i förbund med allt folk och allt levande (Noakidiska förbundet) med regnbågen som enhetssymbol. Regnbågen är inte bara en symbol för HBTQ-sammanhang utan en symbol för inkludering av alla, för en gemenskap av sårbara.

9. Dopet som tradition

- Dopet handlar om gåvan att tillägnas ett språk. Så brukar jag svara när föräldrar tvekar inför dopet för att istället låta barnet själv bestämma i vuxen ålder. Chansen till självständighet och mogna religiösa val ökar med gåvan att ha fått med sig en tradition, ett språk av berättelser om Guds kärlek och nåd, ett språk av etiska dilemman. Att som liten få tillgång till mysteriet, att lära sig be, ökar förmågan till självständighet och ger barnet en egen relation till Gud.

”Dopet är en manifestation av den genomströmmande kärleken, en epifani.”

- Dopet som tradition är också en genusfråga, det ska vi vara uppmärksamma på. Ofta är det mannen som är negativ till dopet och kvinnan bärare av traditionen. Vi ser samtidigt att den grupp som i minst utsträckning döper sina barn är ensamstående mammor. Dopet tar i större utsträckning vigselns plats, familjekonstituerings plats. Här det viktigt att vi som kyrka tänker på vad vi signalerar med bilder osv. De som inte är med i de stora familjebildande sammanhangen ska vara självklara, liksom regnbågsfamiljerna

10. Dopet som mysterium om förundran bortom orden

- Det viktigaste om dopet går inte att säga, bara att uppleva. Jag har under mitt arbete med avhandlingen varit på många dopgudstjänster, spelat in och iakttagit. Vid befrielsebönen, när präst och de närvarande lägger händerna på barnets huvud, blir det varje gång en förtärad tystnad.

- När vi är samlade kring barnet – då sker något, ett mysterium bortom orden.

Normer kring tro, sexualitet och kön

- Ett referat från seminarium Kyrkveckan.

Text och foto: Lars Bäckman

HBTQ - Homo, Bisexuell, Transsexuell och Queer, ja, begreppen är många. Hur ska vi möta frågor kring detta i vårt arbete i kyrkan, med ungdomar, med församling och med personal? Crister Wik och Ulrika Jonsson, båda från Sensus, lotsade oss igenom begreppen. Normativt, är så självklart, men allt det andra? Vågar man fråga, ska man fråga, ska du fråga? Det är så oerhört lätt att säga fel, att sår någon. Vi är ju alla människor, men hur ska man lära sig och hur ska man kunna motverka fördomar? För fördomar mot homosexuella finns, till exempel inom kyrkan, och likaså vice versa; ”Hur kan du vara lesbisk och arbeta inom Svenska kyrkan, de som har så mycket fördomar mot oss?”, fick en präst höra av kamrater.

Svenska kyrkans unga, Sensus och ett antal föreningar som representerade HBTQ grupper samlades för ett par år sedan och diskuterade just normer kring tro, sexualitet och kön. Det ledde fram till en bra bok och ett utbildningsmaterial som kallas RUT. Varför RUT, jo, Rut är en stark kvinna i bibeln, en annan variant är; Religion, Utbildning, UT. Boken, med titeln, ”Gud är större” finns fortfarande kvar och en vettig inledning. Vi som deltog på seminariet hade kunnat fortsät-

Christer Wik visar boken Gud är större. En bra introduktion till arbetet med HBTQ frågor bland ungdomar..

ta ett par timmar till och lättat på våra frågor, vågat diskutera och reda ut vår okunskap kring HBTQ. För vågar man fråga, ska man fråga, varför ska du fråga? Läs boken – det är en bra start!

Man trivs där man behövs

Den 16 april handlade teologiskt seminarium om idealitet och nätverket Ideellt Forum var på plats, representerat av samordnaren Jan-Olof Nordström. Ett 20-tal personer hade slutit upp och många intressanta tankar och idéer delades. Här följer en sammanfattning från en mycket innehållsrik förmiddag. **Text och foto: Rebecca Kinnander.**

Ideellt Forum är ett nätverk för inspiration, kunskap, samarbete och opinionsbildning kring delaktighet och engagemang i Svenska kyrkan och är ett samarbete mellan olika inomkyrkliga organisationer. Nätverket bildades för 12 år sedan i Luleå stift och idag är 26 organisationer ”huvudmän” i nätverket. Det finns en styrgrupp som träffas 4 ggr/år och nätverket har bara en person anställd och det är Jan-Olof. Ideellt Forum jobbar framför allt med mötesplatser och med Idédagarna som alltid ligger första helgen i oktober. Volontärbyrån är ett projekt som Ideellt Forum ligger bakom liksom flera böcker i ämnet, däribland Glödkol och Eldsjälar och En bok om medarbetarskap. Tanken är att Ideellt Forum inte ska behövas i framtiden utan att nätverkets idé ska genomsyra varje församling.

JAN OLOF INLEDER MED ATT POÄNGTERA att Svenska kyrkan är möjligheternas kyrka nu om någonsin. Med 6,4 miljoner medlemmar, Sveriges utan jämförelse störta medlemsorganisation, har vi just nu världens chans att göra massor och lära oss konsten att vara kyrka tillsammans. Kyrkan har blivit de anställdas kyrka och det är hög tid att återupptäcka att kyrkan tillhör församlingen och inte de anställda. Det finns massor med människor i våra församlingar som vill engagera sig i ideellt arbete och det måste vara lätt för dem att finna en uppgift. Att göra det möjligt för människor, det fullgoda allmänna prästodömet, att uttrycka sin kallelse och leva i sitt dop. Det handlar alltså inte om att uppfinna något nytt utan om att återupptäcka kyrkans väsen.

- Det finns en tydlig målformulering i Ideellt fo-

rums arbete, fortsätter Jan-Olof. - Att allt fler ska bära sitt medlemskap med stolthet. Att fler ska känna att de är just bärare av kyrkans uppdrag snarare än brukare av de tjänster som kyrkans anställda ”producerar”. Här krävs en kulturförändring.

- Och det ska vara lätt att finna sin uppgift för den som vill göra en ideell insats i svenska kyrkan, är det det? undrar Jan-Olof. Efter ett par minuters bikupa delar några med sig av sina tankar;

- Vi står på landsbygden där många viktiga uppdrag tas ifrån frivilliga genom centralisering av t ex både ekonomi och fastighetskötsel. Vi tar bort riktigt viktiga arbetsuppgifter samtidigt som vi försöker hitta på nya.

- Man säger ”dom i kyrkan” inte ”vi i kyrkan”. Det behöver vi ändra på.

Jan-Olof fortsätter att berätta om mötet med Anette, 47 år. Hon är en välutbildad, öppen och framåt person. Efter en flytt kontaktade hon sin nya församling och meddelade att hon gärna ville engagera sig och undrade vad hon kunde göra. Hon fick svaret ”nej, vi har inte behov av gratis arbetskraft, vi fixar det här”. Varpå hon svarade; ”Gratis? Jag betalar 7000 kr/år för att få engagera mig i min församling!”

- Hur tänker man när man som församling svarar på det här sättet? frågar sig Jan-Olof och lämnar ordet fritt.

- De kan ha haft dåliga erfarenheter från tidigare.

- Man tänker ”vi har det bra ekonomiskt och är nöjda med församlingen som den är.”

- Man är en tydlig bärare av idén att medlemmar är konsument och anställda ”de som producerar”.

- Om församlingen inte är trygg kanske det är läskigt med nya krafter?

- Välkommandet måste ju alltid finnas!

- Min erfarenhet är att det finns många ideella som vill vara med och bestämma och ha visioner. Men när det kommer till att utföra själva arbetet, då räknar de med de anställda.

- Vi måste ge folk kvalificerade arbetsuppgifter och fullt ansvar!

”Nej, vi har inte behov av gratis arbetskraft, vi fixar det här.”

Jan-Olof berättar om Jenny och Elin, 19 och 22. Två unga ledare som fortfarande finns kvar i församlingens verksamhet och som svar på frågan om varför de är kvar svarade de ”Det är roligt! Vi fick nyckel och vi fick från allra första början vara med och påverka och förändra verksamheten”.

- Det här med ansvar och förtroende är oerhört centralt poängterar Jan-Olof. Människor växer. Med varje uppdrag måste man skicka med både makt och befogenheter, annars blir det inte på riktigt.

Det har gjorts flera stora undersökningar kring ideellt arbete i Sverige. Flera av dem visar att väldigt många människor är villiga att göra ideella insatser. 42% i Linköping och 62% i Göteborg. Hur ska vi då se till att människor får reda

på att de behövs?

Jan-Olof ger oss några nycklar;

- Vidga alla anställdas yrkesidentitet till att bli möjliggörare och samspelare snarare än utförare
- Synliggöra i gudstjänsten – sändning av frivilliga till sina olika uppgifter
- Göra det enkelt för den som vill
- Förakta inte punktinsatser, korta perspektiv är också bra
- Räkna gudstjänstdeltagarna till medarbetarskaran

AVSLUTNINGSVIS BERÄTTAR Jan-Olof om arbetet med bygudstjänst i Sidensjö där han tidigare jobbade som präst. Byn fick i uppdrag att skapa en alldeles egen gudstjänst, helt på egen hand. Nästan alla i Sidensjö blev på ett eller annat sätt engagerade i den här gudstjänsten och när väl dagen för gudstjänsten kom blev kyrkan fullsatt. De som fick uppgifter i den här gudstjänsten blev senare mycket engagerade, även de som nästan aldrig satt sin fot i kyrkan tidigare. Arbetet med bygudstjänst har fortsatt och man har fortsatt att hålla dem ett par gången per år. På tre år ökade årsgenomsnittet per gudstjänst från 3 till 75 personer.

- Kyrkan har blivit vår kyrka igen! säger byborna.

Thomaz, Beatrice och Cátia på Fårö.

Ung i världsvida kyrkan

Utbytesprogrammet Ung i Världsvida kyrkan har funnits sedan 1990-talet och ger unga möjlighet att möta kyrkor och kulturer i andra delar av världen.

Text och foto: Rebecca Kinnander.

Utbytet är ömsesidigt - varje höst reser 14-18 deltagare från Sverige till samverkanskyrkorna i Brasilien, Costa Rica, Filippinerna, Tanzania och Sydafrika och varje vår kommer lika många deltagare från samverkanskyrkorna till Sverige i Svenska kyrkan.

Beatrice Ronsten

I höstas var Beatrice i Sydafrika i tre månader och nu, när detta skrivs, är hon handledare för Cátia och Thomaz från Brasilien som bor och deltar i församlingslivet i Klinte pastorat. Kyrkan har varit en del av Beatrice liv ända sen barnsben i både barntimmar och scouter hemma

i Vibble men det var i samband med konfirmationen år 2010 som hennes tro fördjupades, inte minst tack vare resan till Walsingham som konfirmanderna i Stenkumla pastorat fick möjlighet att göra. Hon har även återvänt till Walsingham ett par gånger som ledare.

- Kanske hade jag inte öppnat mig så mycket för Gud om jag inte kommit till Walsingham, berättar Beatrice. Atmosfären där är mycket speciell, det finns en sådan närhet till Gud och det heliga. Tiden i staden Bloemfontein i Sydafrika blev ett omvälvande äventyr, lärorikt och berikande på ett sätt som är svårt att klä i ord, fortsätter Beatrice. Hon bodde i en familj där tre generationer

levde tillsammans och hon fick dela rum med en av de andra tre svenskarna, Linnea från Linköping. ELCSA, Evangelical Lutheran Church of South Africa, kyrkan som tog emo toss, är liten men finns både i Botswana, Lesotho och Swaziland. Det finns ingen stor "statskyrka" i Sydafrika, däremot massor av småkyrkor. 80 procent av befolkningen är kristna och alla kyrkor är fattiga. Man lever på bidrag från andra kyrkor i världen, däribland Svenska kyrkan, och på kollekter. Insamlingen av kollekt sker ofta under väldigt festliga former med dans och musik och ibland tävlar församlingarna om vem som fått störst kollekt, som en "kul grej".

-Församlingen hade just inga kyrkliga aktiviteter i veckorna, allt fokus låg på söndagens gudstjänst, men vi fick se och uppleva desto mer av vardagslivet, fortsätter Bea. Vi besökte skolor och universitet, barnhem och ålderdomshem. Vi reste till Soweto och till Swaziland för att se ett par olika projekt som kyrkan där arbetar med; ett aidscenter för människor som på olika sätt är drabbade av aids och hiv och i Swaziland ett självförsörjningsprojekt, också för hiv- och aidsdrabbade, där man lär sig odla för självförsörjning.

På min fråga vad som skiljer sig mest vad gäller det kyrkliga livet svarar Bea, utan att tveka, sången! Alla kan alla psalmer och de sjunger hela tiden! Men en annan stor grej är sättet de håller begravningar.

"Jag är otroligt stolt och tacksam över att tillhöra Svenska kyrkan som är en del av det här utbytesprogrammet."

- Vi fick vara med om tre stycken och de är så annorlunda jämfört med Sverige, fortsätter hon.

VECKAN INNAN BEGRAVNINGEN träffas man varje kväll hos den sörjande familjen, gråter med dem, ber och äter tillsammans. När sedan begravningsdagen kommer är det nästan feststämning. Alla, både familj, släkt och vänner, samlas på morgonen vid 8.30 för att hämta kistan och vid 10-tiden börjar själva gudstjänsten som varar 2-3 timmar. Musik, dans och sång fyller ceremonin men själva liturgin är väldigt likt den svenska, alla moment finns med. Sedan åker alla i kortege till begravningsplatsen, som är gemensam för alla - det finns ingen kyrkogård som tillhör kyrkan. På begravningsplatsen blir man stående ett par timmar under det att de närmast sörjande av männen tar av sig sina kavajer och gräver själva graven och till sist sänker man tillsammans med kistan skyfflar över jorden. Det hela avslutas med en lunch, oftast i form av en liten enkel matlåda, som man intar på stående fot runt begravningsplatsen.

- Mitt i allt det sorliga finns så mycket glädje! Man firar att den döde har fått komma till Gud. En annan sak som skiljer sig mycket från Sverige är att Gud har en helt annan roll i samhället i Sydafrika, Gud finns närvarande i det vardagliga, man talar om Gud, man ber. I vår familj bad man kvällsbön varje kväll, och inför varje biltur bad

Beatrice och Linnéa med sin "familj".

Beatrice och Linnéa efter gudstjänsten.

man om Guds beskydd. Här hemma är tro väldigt mycket en privatsak men i Sydafrika är tro väldigt mycket någonting man gör tillsammans. På min fråga om det är något särskilt hon har tagit med sig hem, svarar Bea att sättet de tar hand om varandra och finns till för varandra är något hon själv verkligen vill bli bättre på, och berätta om! Vi är så rädda för att ta kontakt när någon har det svårt, där är det så självklart. Man finns för andra både i glädje och sorg och man lever nära varandra på ett helt annat sätt än här.

- Jag är otroligt stolt och tacksam över att tillhöra Svenska kyrkan som är en del av det här utbytesprogrammet. Det är livsförändrande för en ung människa att få komma till andra delar av världen och lära sig om andra kulturer. Det är också bra att det inte kostar något – vem som helst kan få åka, oavsett ekonomi.

När detta skrivs är Beatrice inne på sin sista vecka som handledare för Cátia och Thomaz.
- Det har varit fantastiskt roligt och lärorikt det här också. Det känns som ännu en utbytesresa, till Brasilien, men på hemmaplan, avslutar Bea och skiner som en sol!

Cátia Ücker och Thomaz Baldow
Cátia och Thomaz är nu i slutet av sin 11 veckor långa vistelse i Sverige, och i den sista av 4 veckor på Gotland. De har bott i Klintehamn med Klinte pastorat som värdförsamling, sett mycket av Gotland, besökt skolor, träffat konfirmand-, barn och ungdomsgrupper i flera församlingar, berättat om Brasilien och deltagit i gudstjänstlivet inte bara i Klinte utan även i andra församlingar.
I utbytesprogrammet ingår två månadslånga vistelser i olika delar av landet men allra först fick de genomgå en utbildningsvecka i Sigtuna då de också fick träffa och lära känna representanterna från de andra länderna som är med i utbytet; Tanzania, Costa Rica, Sydafrika och Filippinerna. Tiden i Sverige avslutas också med en vecka i Sigtuna – viktiga dagar för att dela med sig av sina erfarenheter här.
- Vi har fått väldigt goda vänner i den här gruppen och det har varit en viktig del av resan, att få lära känna inte bara den svenska kulturen utan också lite grann av kulturen i Tanzania, Costa

Rica, Sydafrika och Filippinerna, betonar Cátia. Cátia och Thomaz kommer från en av de två lutherska kyrkorna i Brasilien, IECLB, Igreja Evangélica de Confissão Luterana no Brasil. IECLB är Brasiliens största lutherska kyrka med över 700 000 medlemmar - i övrigt är landet katolskt - 65 % av befolkningen tillhör romersk-katolska kyrkan och 22% är protestanter med en mängd olika minoritetskyrkor.

Cátia (25), som varit en månad i Umeå innan hon kom till Gotland, är lyrisk över den gotländska naturen och känner sig på något sätt lite hemma här. Klimatet och den friska luften påminner om den del av Brasilien hon kommer ifrån, den södra, där man också har tydliga årstidsväxlingar, dock ingen snö, och Pelotas i staten Rio Grande do Sul där Cátia bor, ligger nära havet.
- Men det är väldigt mycket som är annorlunda här, och då menar jag Sverige och svenskarna i stort, fortsätter

Cátia lite försiktigt, tveksam till om hon ska våga vara riktigt uppriktig. Jag blir nyfiken och ber henne fortsätta.
- Jag har lite svårt att förstå mig på svenskar, fortsätter hon. Ni är så otroligt bra på att ”klara er själva”, som om ni inte behöver andra människor. Det blir synligt i nattvardsgången till exempel. I Brasilien är nattvarden så tydligt en gemenskapens måltid, vi delar den heliga måltiden tillsammans, håller varandras händer både före och efter själva utdelandet, som en tydlig markering och symbol för gemenskapen med varandra och med Gud. Här i Sverige känns kommunionen

”Det ger mig så mycket hopp inför framtiden och är något jag verkligen kommer att berätta om hemma i Rio.”

som något privat och personligt och jag får inte ihop det riktigt, fortsätter hon. Har man verkligen förstått vad nattvarden är? frågar hon och skrattar. Jag kan inte låta bli att undra.

Thomaz tillbringade sin första månad i Vantörs församling i södra Stockholm där man jobbar mycket med mötesplatser för människor med olika härkomst, religion, kulturell och sexuell identitet, och med att stärka utsatta människor i samhället. Thomaz är imponerad över den rikedom av mångkultur som ryms inom kyrkan här i Sverige.
- Det ger mig så mycket hopp inför framtiden och är något jag verkligen kommer att berätta om hemma i Rio. Främlingsfientligheten växer i Brasilien och det är särskilt skrämmande när den får fäste inom kyrkan eftersom grunden i kristen tro är alla människors lika värde.
- Först för 10 år sedan fick IECLB sin första svarta präst. Det är anmärkningsvärt i ett så mångkulturellt land som Brasilien. Och först med den prästen började min församling jobba bland fattiga i Rio, det hade inte hänt tidigare, berättar Thomaz.
Vi fortsätter samtalet kring likheter och olikheter och jag ber dem berätta vidare om sina erfarenheter och reflektioner.

- Eftersom jag är musiker så tänker jag också mycket på hur musik används, fortsätter Thomaz. Jag har t ex noterat att det är stor skillnad i psalmsången beroende på om kantorn spelar på orgel eller piano. Det blir mycket bättre psalmsång med pianoackompanjemang därför att i pianot finns en tydlighet i rytm och dynamik som orgeln saknar. Rytmen är vårt modersmål! betonar Thomaz, vi blir vilsna och osäkra utan den.

- En annan sak som både Cátia och jag har förvånats mycket över är avsaknaden av kristna inslag i ungdomsgrupperna vi har deltagit i, båda här och på fastlandet.
- Det är väldigt trivsamt och roligt i ungdomsgrupperna men allting tycks kretsa kring fika och mat, eventuellt någon lek ... Jag får inte ihop det heller, säger Cátia.
- Jag förstår att samvaron och gemenskapen i

sig är viktig, att man diskuterar livet, relationer och samlevnad, fortsätter Thomaz, men den till synes totala frånvaron av bibelläsning, bön och trosfrågor känns bara så konstigt.

Jag vet inte riktigt vad jag ska svara. Har tro blivit så privat att vi inte ens vill prata om det inom kyrkans väggar? Jag tror inte det. Under de senaste åren har det vid varje biskopsvisitation framkommit att många längtar efter bibelstudier och samtalsgrupper kring tros- och livsfrågor. Här finns kanske en utmaning för alla församlingar.

VI KOMMER IN PÅ BARNENS PLATS i kyrkan och Cátia och Thomaz berättar att det i vardagen inte finns någon kyrklig verksamhet i församlingen i Brasilien. Alla, utom prästen och möjligtvis en sekreterare, jobbar som volontärer och är i veckorna upptagna med förvärvsarbete. På lördagar erbjuds ”escola dominical”, det vi skulle kalla söndagsskola. Barn från tre år och uppåt fyller de här grupperna och både Cátia och Thomaz har funnits med i escola dominical sen barnsben. Båda två är också ledare i sina respektive församlingar idag. Söndagens gudstjänst börjar alltid med att prästen kallar fram och välsignar alla barn. Sen får de gå till ett lektrum tillsammans med kyrkans barnledare för att leka och sjunga.
-Bibliska figurer som handdockor är väldigt populärt. Barnen spelar upp berättelser ur Bibeln med dockorna, berättar Cátia. Det är jätteroligt!

Thomaz leder in samtalet på hur välutbildade många av kyrkans medarbetare är här i Sverige.
- Pedagogerna här, till exempel, är verkligen utbildade pedagoger, det tycker jag är jättebra! På den punkten har vi mycket att lära oss i Brasilien. Liksom organisationsfrågor! Oj, oj, ni är så bra på att organisera saker och ting, ordning och reda, tider och planering – wow! Och ni är så otroligt bra på att vårda era kyrkor, särskilt här på Gotland. Vilken kulturskatt! -Amazing!
I morgon, den 16 maj, bjuder Cátia och Thomaz på Musikcafé i Hamnkyrkan i Klintehamn.
-Det blir ett sätt att tacka för tiden här på Gotland. Vi har blivit så väl mottagna! Muito obrigado! (stort tack!)

Bland spännande personöden och vackra gravar på Östra kyrkogården i Visby

Under några kvällar i början av juni och i slutet av augusti kan man följa med ”dödgravare” Botvid och redaktör Bengtsson på en dramatiserad kyrkogårdsvandring. Det blir berättelser om kyrkogårdens historia, vackra gravstenar och inte minst, intressanta personöden från förr.

Text: Lars Bäckman. Foto: Johan Arvidsson.

Lars Bäckman iklädd redaktör Bengtssons roll och Bengt-Åke Rundqvist som ”dödgravaren” guidar runt på kyrkogården bland ”Gotlandskungar”, världsberömda arkeologer, djurrättsaktivister och en demoiselle!

- Det handlar inte om något spökeri, även om det är två drygt 180 åriga herrar som leder visningen. Vi vill visa och berätta om kyrkogården och om några av de gamla Visbybor som ligger begravda där, säger Lars Bäckman som har rollen som redaktör Bengtsson från Gotlands tidnings familjesida.

INITIATIVET KOM FRÅN Johan Arvidsson och Mats Ahlqvist på Kyrkogårdsförvaltningen.

- Östra kyrkogården är Visbys äldsta kyrkogård. Det är en vacker kyrkogård, mitt i Visby. Här finns många intressanta gamla gravvårdar som vi underhåller och restaurerar vid behov. Stenarna berättar också om gamla visbybor, historier som är väl värda att hålla levande. Det här vill vi visa

upp och göra mer känt, säger Johan Arvidsson, på Kyrkogårdsförvaltningen.

- Som ”dödgravaren” får jag säga en del tokiga saker som såklart redaktör Bengtsson rättar, och så kan jag ställa de där dumma frågorna, de som säkert alla som går med på visningen funderar på, förklarar Bengt-Åke ”Botvid” Rundqvist, utifrån sin roll som ”dödgravaren”.

Lars Bäckman har skrivit manus, vilket till stora delar utgår från Johan Arvidssons och Åsa Höjers bok ”Bland ringkors och murgröna” som kom för ett par år sedan.

Föreställningar blir det den 9, 10, 11 och 12 juni samt i slutet av augusti, se kommande annons.

Det är fri entré, men endast 25 platser per föreställning, så för den som vill följa med på denna vandring, måste man anmäla sig till Sensus som administrerar biljetter.

Gotland art Week - visst är Svenska kyrkan med!

När de flesta turister har åkt hem, i mitten av juni, ja, då arrangeras i år Gotland art week. Veckan vänder sig såklart både till gotlänningar och turister som stannar lite extra länge för att få uppleva vad Gotland har att erbjuda i kulturväg.

Bakom denna vecka ligger bland annat Björn Persson och Uno von Corswant. En mängd olika kulturaktiviteter kommer att ordnas under dessa dagar. Det blir filmvisningar, teater, vernissasager och utflykter.

Klockrent - den fantastiska konserten med alla Gotlands kyrkklockor kommer att spelas upp med bildspel, utomhus, på Donnersplats! Det får man inte missa.

Visby stift kommer att arrangera en bussutflykt, Kyrkokulturtur, start kl 16.00 Österport.

- Vi vänder oss framförallt till de som inte vet särskilt mycket om våra kyrkors kulturhistoriska värden, men som är lite nyfikna på våra medeltida kyrkor, säger Lars Bäckman, Visby stift som håller i detta arrangemang.

Gå på ”kyrkjakt” i sommar - och upplev våra kyrkor

Gotland har 92 medeltida kyrkor. Fler borde upptäcka dem! Stiftsstyrelsen tog ett beslut att en bok som uppmuntrade till besök skulle tas fram. Nu har Visby stift tagit fram en liten bok på drygt 40 sidor, ”Kyrkjakten”, som ska göra det lite roligare att upptäcka våra kyrkor. Med boken i bagaget kommer besökaren att lära sig mer om de 17 kyrkor som presenteras enkelt och kortfattat.

Vi hoppas också att fler upptäcker kyrkan som en miljö för en stunds stillhet och kontemplation. Att det väcker intresse för gudstjänster och andra aktiviteter som sker i våra kyrkor.

I boken ges det tips på vad man inte får missa i varje kyrka och så finns det också ett par uppgifter att ta reda på, vilket gör besöken ännu mer givande och spännande.

Alla Gotlands kyrkor ingår också i geochaching, en världsomspännande rörelse där man med hjälp av sin smartphone letar rätt på utlagda ”skatter”. Gå in på www.geochaching.se och läs mer om detta.

Två kyrkor illustrerar artikeln och som finns med i Kyrkjakten - vilka är det?

Två intressanta, men olika, böcker
- att läsa i hängmattan

Andliga härdar och mobila altaren - synodalmötesavhandling Visby 2015. Kanske låter inte detta så intressant, förutom för de präster och diakoner som kommer att medverka? Men jag lovar; mycket högklassiga texter av fyra duktiga skribenter. Utifrån termat för årets synodalmöte som går av stapeln imitten av augusti, har Lennart Hamark, Camilla Wallhagen, Kristina Sandgren Furbergo och Sven-Bernhard Fast skrivit om sin upplevelse och syn på "det mobila altaret". I utlandsförsamlingen, på sjukhuset med döende patienter och i poesins värld. Boken är illustrerad med bilder av Tommy Söderlund, starka bilder som på olika sätt knyter an till texterna.

Byggnadshyttan på Gotland 2013-2014 är som man hör av namnet, hyttans årsbok. Vid en snabb genombläddring så kan man konstatera att de totalt artiklarna speglar den bredd som Hyttan besitter. Från konservering av abstrakt måleri av Harry Boström till hur bygga upp nedfallen ringmur och nedbrunnet Murmaris. Många klart intressanta artiklar. Att boken är snyggt layoutad av Helena Duveborg gör inte saken sämre.

Den här typen av rapportering av projekt visar på den kunskapsbas som är så nödvändig vid restaurering av äldre byggnader. Här har Gotland kommit långt.

KÄNNER DU IGEN TORNEN?

92 medeltida kyrkor - det är mycket att hålla reda på. Tornen ser aldrig likadana ut. Här ser du fem kyrkor. Känner du igen dem? Kanske på tornen?

Några ledtrådar:

- 1. Sevärt: glasmålningar och triumfkrucifix.
- 2. Muhammed finns avbildad och kastal försvarar.
- 3. Enda trappgaveln. Tänk; bröllop.
- 4. Kraftig strävpelare hindrar att kyrkan rasar ner i dalen.
- 5. Kalkrikatrakter. Runskrift att en Eskelhemsbo byggde kyrkan.

Skicka ett mail till Lars Bäckman, senast 12 september.

Bland svaren lottar vi ut boken TUSEN ÅR TILL -Glimtar från kulturarvet i svenska kyrkan. Verbum förlag.

lars.backman@svenskakyrkan.se

LYCKA TILL!

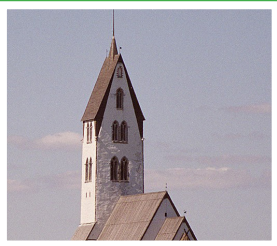
Svaren på förra nummret av Gårdskorsets tävling var:

- 1. Tingstäde kyrka
- 2. Lärbro kyrka
- 3. Dalhem kyrka
- 4. Fröjel kyrka
- 5. Ånga kyrka

Bland insända svar drog jag Irene Kolberg, Visby. Hon får boken Tusen år till.

1.

2.

3.

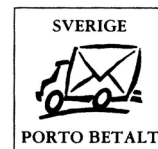

4.

5.

Fotografer uppför och ner: Barbro Olofsson, arkivbild, Bertil Nilsson, arkivbild och Karolina Johansson. Bilderna är beskurna.

B

GÅRDSKORSET

UTGIVARE

Stiftsstyrelsen i Visby stift

ANSVARIG UTGIVARE

Biskop Sven-Bernhard Fast

REDAKTÖRER

Lars Bäckman

lars.backman@svenskakyrkan.se

Rebecca Kinnander

rebecca.kinnander@svenskakyrkan.se

UTGIVNINGSDRESS

Helge Andshuset

Box 1334

621 24 VISBY

TELEFON 0498-40 49 00

FAX 0498-21 01 03

E-post visby.stift@svenskakyrkan.se

HEMSIDA www.svenskakyrkan.se/visbystift

Vi förbehåller oss rätten att korta ner
och lätt redigera insända bidrag.

Omslagsbild: Julängel.

Foto: Ewa Almqvist, IKON